

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-479-495](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-479-495)

УДК 336.71(477)

JEL Classification: G21

Руслан Васильович Журко

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: UkrLOQ@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0006-4629-6726>

Євгеній Михайлович Щербак

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: evgenijserbak1988@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0001-9887-5811>

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ FINTECH
У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ**

Анотація. У статті проведено оцінювання розвитку FinTech у банківському секторі України, наведено основні характеристики фінансових технологій у банківській сфері; виділено ключові ролі, які вони відіграють у сучасному банківському секторі; систематизовано цифрові технології, що впроваджуються в банківську діяльність, наведено сфери, приклади їх застосування та переваги; проаналізовано виклики та проблеми впровадження FinTech у банківському секторі України на сучасному етапі та можливі шляхи вирішення; сформульовано основні перспективи та можливості подальшого розвитку FinTech-рішень у банківському секторі України та їхній вплив на конкурентоспроможність традиційних банківських установ.

Ключові слова: FinTech; цифрові технології; банківські установи; фінтех-компанії; фінансовий ринок.

Табл.: 2. Бібл.: 16.

Постановка проблеми. У сучасну епоху активної диджиталізації фінансові технології (FinTech) стали ключовим драйвером трансформації банківського сектору України, сприяючи його цифровізації, автоматизації та вдосконаленню клієнтського досвіду. Цифрові технології здійснюють істотний вплив на фінансовий сектор, формуючи нові підходи до управління активами, надання фінансових послуг та взаємодії з клієнтами. В умовах зростання конкуренції та швидкого технологічного розвитку банки змушені адаптуватися до нових реалій, впроваджуючи інноваційні рішення для підвищення ефективності своїх послуг.

Також варто зазначити, що пандемія COVID-19 та повномасштабна війна сприяли подальшому прискоренню процесів цифрової трансформації в банківському секторі України. У цей період клієнти банків стали віддавати особливу перевагу онлайн- та мобільним послугам, а

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

не традиційним, що надаються у відділеннях банку. Зростання попиту на онлайн-послуги, у свою чергою, створило стимули та передумови для активного розвитку FinTech-компаній, навіть в умовах війни.

На сьогодні однією з головних тенденцій розвитку FinTech в банківському секторі України є перехід до більш зручного та швидкого способу здійснення банківських операцій. Онлайн-банкінг, мобільні додатки та електронні гарантії дозволяють клієнтам проводити всі необхідні операції, не залишаючи дому чи офісу, а банки, у свою чергу, отримують можливість скоротити витрати на обслуговування клієнтів та покращити якість фінансових послуг. Отже, інтеграція FinTech-рішень у діяльність банків підвищує рівень автоматизації операцій, сприяє удосконаленню клієнтоорієнтованих сервісів та адаптації банківських послуг до суспільних потреб. Традиційні комерційні банки мають бути орієнтовані на активне впровадження інноваційних фінансових технологій і розвиток цифрових фінансових послуг, що дозволить підвищити їхню конкурентоспроможність у сучасному динамічному фінансовому середовищі.

Таким чином, актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю гармонійного розвитку банківського сектору України в контексті цифрової трансформації, що відбувається в нерозривному зв'язку з інноваційними фінансовими технологіями, впровадження яких сприяє оптимізації процесів кредитування, залученню фінансових ресурсів та підвищенню ефективності обслуговування клієнтів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання щодо цифровізації на фінансовому ринку та ролі FinTech індустрії в розвитку банківського сектору України розглядалися в наукових працях закордонних та українських учених, таких як: Р. Безпалій, І. Волошин, С. Волосович, О. Григораш [2], В. Данилишин, О. Дзюблук, М. Дубина [16], В. Корнеєв, К. Краус, С. Онишко, Л. Павленко, І. Пасічник, А. Семенова, О. Стойко, Н. Холявко, С. Цирулик, Ю. Шевчук, С. Шкарлет [16], І. Школьник та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри значний прогрес у дослідженні FinTech у банківській сфері, багато питань залишаються відкритими, є потреба в оцінюванні сучасного стану, викликів, можливостей та перспектив впливу фінансових технологій на розвиток банківського сектору України з урахуванням їх активного впровадження у світовій банківській практиці.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Метою статті є аналіз особливостей розвитку FinTech у банківському секторі України, визначення ключових тенденцій впровадження фінансових технологій комерційними банками, а також оцінка викликів та перспектив цифрової трансформації банківської системи в контексті глобальних FinTech-трендів.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні рівень цифровізації у фінансовому секторі стрімко зростає, а за останні десять років сфера фінансових послуг різко змінилась за рахунок нових технологій – явища, яке характеризується поняттям FinTech.

FinTech варто розуміти як технології, які використовуються у фінансовій галузі для оптимізації витрат, збільшення доданої вартості у своїх продуктах, швидкодії проходження всіляких процесів, безпеки [5].

Отже, FinTech – це сукупність сучасних цифрових технологій та інноваційних рішень, які застосовуються у фінансовій сфері для автоматизації, розширення та покращення якості фінансових послуг. FinTech можна визначити як поєднання фінансових послуг та інформаційних технологій.

До основних характеристик FinTech у банківському секторі належать:

- цифровізація банківських послуг – використання мобільного банкінгу, онлайн-кредитування, електронних гаманців тощо;
- інноваційність та технологічність - використання штучного інтелекту, машинного навчання, блокчейну, хмарних технологій та аналітики великих даних (Big Data) для оптимізації та автоматизації фінансових процесів;
- персоналізація фінансових послуг;
- зниження витрат банків та підвищення ефективності діяльності – швидкі платежі, автоматизоване управління ризиками;
- безпека та захист даних – біометрична ідентифікація, блокчейн, кіберзахист;
- фінансова інклюзія – доступ до фінансових послуг для малого бізнесу та широких верств населення;
- конкуренція та партнерство між банками і FinTech-компаніями - банки активно взаємодіють із FinTech-стартами, інвестують у нові технології або створюють власні цифрові екосистеми для підвищення конкурентоспроможності.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Цифрові фінансові технології відіграють велике значення у трансформації банківського сектору, забезпечуючи ефективність, зручність і доступність фінансових послуг (табл. 1). Можна виділити ключові ролі, які фінансові технології відіграють у сучасному банківському секторі:

1. Покращення клієнтського досвіду - FinTech дозволяють банкам надавати швидкі, зручні та персоналізовані інноваційні послуги та продукти. Наприклад, мобільні програми, цифрові гаманці, онлайн-банкінг та безконтактні платежі спрощують фінансові операції і допомагають клієнтам у зручному форматі керувати своїми фінансами. Використання Big Data та штучного інтелекту дозволяє банкам проводити ґрунтовний аналіз поведінки клієнтів і пропонувати їм релевантні продукти.

2. Зниження операційних витрат та підвищення ефективності внутрішньобанківських процесів – автоматизація процесів надання банківських послуг із використанням FinTech дозволяє скоротити витрати на персонал і підвищити ефективність обслуговування клієнтів.

Наприклад, використання штучного інтелекту та машинного навчання дозволяє автоматизувати процес ідентифікації клієнта чи аналізу його кредитоспроможності. Через застосування чатботів та онлайн-консультування зменшується навантаження на кол-центри, забезпечується масштабність та цілодобова підтримка клієнта. Використання блокчейн технологій дозволяє банкам мінімізувати витрати на обробку платежів і перевірку транзакцій, а роборадники допомагають оптимізувати управління активами без залучення великої кількості фінансових спеціалістів.

3. Розширення доступу до фінансових послуг - FinTech сприяють фінансовій інклюзії, дозволяючи людям у віддалених регіонах отримувати банківські послуги через смартфони, а альтернативні системи скорингу надають додаткові можливості отримання кредитів тим, хто не має кредитної історії.

4. Розвиток цифрових платежів – фінансові технології відіграють ключову роль у розширенні можливостей цифрових платежів. Так вони пропонують різноманітні інноваційні рішення, такі як мобільні платежі, онлайн-картки, електронні гаманці та інші, які спрощують та прискорюють процеси здійснення платежів.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

5. Впровадження інноваційних бізнес-моделей та сприяння конкуренції. Технологічні компанії (небанківські установи) активно конкурують на ринку банківських послуг із традиційними банками, змушуючи останні адаптуватися та впроваджувати технологічні інновації. Так, необанки (банки без фізичних відділень, наприклад Monobank) пропонують дешевші та зручніші фінансові послуги, а, наприклад, впровадження відкритого банкінгу сприяє створенню нових фінансових сервісів, які інтегруються з банківськими платформами.

6. Забезпечення безпеки та прозорості – FinTech допомагають банкам ефективніше боротися з шахрайством та забезпечувати безпеку фінансових операцій. Блокчейн-технології підвищують безпеку транзакцій, знижуючи ризики шахрайства та помилок, біометрична ідентифікація (Face ID, відбитки пальців) забезпечує високий рівень захисту клієнтських даних, а використання штучного інтелекту для виявлення підозрілих транзакцій зменшує рівень фінансових злочинів.

Таблиця 1

Цифрові технології, що впроваджуються в банківський сектор

Цифрові технології	Сфера та приклади застосування	Переваги
1	2	3
Штучний інтелект та машинне навчання - дозволяє банкам автоматизувати рутинні операції та аналіз великих обсягів даних, передбачати поведінку клієнтів і виявляти шахрайства.	- чатботи для клієнтської підтримки; - автоматичний кредитний скоринг; - аналіз фінансової історії клієнта для надання кредиту; - виявлення підозрілих транзакцій у реальному часі; - побудова прогнозних моделей для виявлення тенденцій на фінансових ринках.	- швидкість обробки запитів клієнтів; - зниження витрат на персонал; - підвищення безпеки фінансових операцій.
Big Data – це технологія збору, обробки та аналізу великих обсягів фінансових даних для ухвалення ефективних та точних рішень.	- персоналізація банківських послуг на основі поведінкової аналітики; - ризик-менеджмент – аналіз фінансових ризиків перед наданням кредитів; - прогнозування економічних трендів – аналіз ринкових змін та кон'юнктури для розробки інвестиційних стратегій.	- точність фінансових рішень; - зниження ризиків кредитування; - підвищення ефективності маркетингових досліджень.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ**Закінчення таблиці 1**

1	2	3
Блокчейн – це розподілена база даних, яка зберігає інформацію у вигляді певних блоків, кожен із яких містить інформацію про транзакції, які незмінні та захищені криптографією, що забезпечує прозорість, безпеку та незмінність фінансових транзакцій.	<ul style="list-style-type: none"> - миттєві транзакції без посередників (криптовалютні платежі); - смартконтракти – автоматизовані угоди, що застосовуються без людського втручання; - використання цифрової гривні – проєкт НБУ зі створення національної цифрової валюти. 	<ul style="list-style-type: none"> - прозорість та захист від фальсифікацій; - зниження витрат на фінансові операції; - можливість перевірки транзакції, що зменшує ризик шахрайства; - автоматизація операцій.
Хмарні технології - дозволяють банкам обробляти та зберігати великі обсяги даних на віддалених серверах.	<ul style="list-style-type: none"> - усі транзакції та операції обробляються у хмарі (інтернет-банкінг); - швидке впровадження банками нових послуг без фізичних серверів; - віддалене управління рахунками – клієнти можуть отримувати фінансові послуги з будь-якої точки світу. 	<ul style="list-style-type: none"> - зниження витрат на IT-інфраструктуру; - віддалений доступ до фінансових систем; - масштабування потужностей; - безпечне зберігання та резервування даних.
Інтернет речей (IoT) – це мережа розумних пристроїв та сенсорів, які підключені до Інтернету та можуть автоматично виконувати фінансові операції. Такі пристрої використовуються також при наданні персоналізованих фінансових послуг.	<ul style="list-style-type: none"> - автоматичні платежі через смартпристрої; - технології безконтактної оплати; - контроль витрат через розумні сенсори (наприклад, автоматичне поповнення рахунку). 	<ul style="list-style-type: none"> - покращення контролю за фінансами; - автоматизація повсякденних фінансових операцій; - нові можливості для цифрових платежів.
Біометрична ідентифікація - використовує відбитки пальців, Face ID або розпізнавання голосу для підтвердження особи клієнта.	<ul style="list-style-type: none"> - безпечний вхід у мобільні банківські застосунки; - безконтактні платежі з біометричною авторизацією; - автоматична ідентифікація клієнта у відділенні банку без документів. 	<ul style="list-style-type: none"> - висока безпека банківських операцій; - захист від шахрайств; - зручність для користувачів.

Джерело: систематизовано авторами з урахування [1; 3; 10].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Традиційні комерційні банки, які орієнтовані на усталені операційні процеси та регламентовані підходи до управління, часто стикаються з труднощами в процесі адаптації до динамічних змін зовнішнього середовища під впливом диджиталізації. Одним із ключових бар'єрів впровадження цифрових технологій для таких установ є жорстка організаційна структура, що базується на консервативних принципах управління ризиками та суворими регуляторними вимогами. У своїй діяльності банки зобов'язані дотримуватися регуляторних законодавчих вимог щодо захисту даних та інформації, безпеки, запобігання шахрайству та інших аспектів, що істотно ускладнює процеси впровадження інноваційних фінансових технологій.

На противагу цьому, FinTech-компанії демонструють високий рівень адаптивності за рахунок використання інноваційних технологій та гнучких управлінських моделей. Орієнтація на автоматизацію, оптимізація бізнес-процесів та швидке впровадження нових фінансових інструментів дозволяє їм оперативно реагувати на зміни ринкового середовища та надавати більш персоналізовані, доступні й технологічно вдосконалені фінансові послуги.

Таким чином, на відміну від FinTech-компаній, традиційні банки стикаються зі значними викликами у процесах цифровій трансформації, оскільки швидка інтеграція фінансових технологій без належного контролю може призвести до підвищення фінансових ризиків.

У міжнародній практиці FinTech-компанії вважаються серйозною загрозою і фактором конкурентоспроможності банківського сектора. Наприклад, конкуренція в банківському секторі змістилася від конкуренції між комерційними банками до конкуренції з FinTech-компаніями. Тепер конкурентоспроможним може бути не банк з великою капіталізацією, а кредитна організація, яка успішно реалізувала нову банківську бізнес-модель.

В Україні також відбувається динамічне зростання FinTech-індустрії, що створює суттєву конкуренцію для традиційних банків у сфері цифрових платежів, кредитування та інвестицій. FinTech-компанії пропонують інноваційні фінансові послуги, які є високоорієнтованими на клієнтів, більш зручними, гнучкими та доступними, що змушує банківські установи адаптуватися до нових реалій та змінювати свої бізнес-моделі. Це може суттєво вплинути на прибутковість банків, особливо у сфері грошових переказів, де мобільні платіжні системи пропонують значно нижчі

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

комісії порівняно з традиційними. Крім того, зменшення використання пластикових карток та перехід клієнтів до цифрових платіжних рішень також призводить до недоотримання значної частки доходів банками.

Вищезазначене створює високі ризики зменшення клієнтської бази банківських установ, що вимагає від них активного впровадження інноваційних технологій та розвитку стратегічного партнерства з FinTech-компаніями на взаємовигідних умовах, адже отримують переваги ті банки, які швидше інтегрують FinTech-рішення та автоматизують свої бізнес-процеси.

Отже, для сучасного банківського сектору України важливим завданням є процес кооперації банків і FinTech-компаній, що позитивно вплине як на збільшення асортименту послуг та вдосконалення відносин зі споживачами фінансових послуг, так і на скорочення операційних витрат та підвищення рівня кібербезпеки.

Основним драйвером цифрової трансформації вітчизняного фінансового сектору є Національний банк України, який активно працює над створенням умов для розвитку FinTech в Україні. У 2020 році НБУ представив дорожню карту розвитку FinTech «Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року» [12], яка містила такі основні напрямки: розвиток цифрових платежів; інноваційні рішення в кредитуванні (P2P-кредитування, онлайн-кредити); підтримка InsurTech (цифрове страхування); цифрова ідентифікація та захист даних (BankID); відкритий банкінг (Open Banking). Ця стратегія була спрямована на розширення доступу до фінансових послуг, зменшення регуляторних бар'єрів та створення умов для конкуренції між банками та FinTech-компаніями.

У 2023 році зазначена вище стратегія була оновлена й затверджена нова Стратегія розвитку фінансового сектору України [11], під час розробки якої були опрацьовані та враховані актуальні цілі та заходи з розвитку фінтеху. Цього ж року Національний банк України затвердив Концепцію відкритого банкінгу [8], що визначає напрями розвитку, дорожню карту та ключові вимоги до впровадження в Україні відкритого банкінгу.

Національним банком України було започатковано створення ринкового об'єднання Ukrainian open banking api hub, який має на меті ініціацію публічного діалогу серед основних учасників ринку фінансових та суміжних послуг для ефективного використання можливостей відкритого банкінгу [15].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Open Banking – це модель взаємодії між банками та FinTech-компаніями, що дозволяє користувачам керувати своїми фінансами через сторонні сервіси. Відкритий банк застосовується при об'єднанні рахунків з різними банками в одному застосунку, а також для автоматизації фінансових операцій (розумні платежі, автоматичне заощадження). Головними перевагами впровадження відкритого банкінгу є: покращення конкуренції між фінансовими установами; нові можливості для FinTech-стартапів; спрощений доступ до фінансових послуг.

Також під керівництвом НБУ у 2025 році планується пілотний проект із запуску цифрової гривні, який може стати альтернативою традиційним банківським переказам і картковим платежам, що підвищить безпеку фінансових операцій та сприятиме прискоренню та здешевленню платежів.

Актуальним на сьогодні є розвиток системи BankID та цифрової ідентифікації. BankID НБУ – це система цифрової ідентифікації, яка дозволяє користувачам проходити верифікацію без фізичних документів та використовується для відкриття рахунків онлайн, отримання фінансових послуг, підписання договорів. Така система спрощує KYC/AML-процедури, важливі для боротьби з фінансовими злочинами.

За активної участі НБУ здійснюється контроль за криптовалютним ринком та блокчейн-рішеннями. НБУ спільно з Мінцифри та регуляторами працює над створенням законодавчих норм для роботи криптобірж та блокчейн-компаній, що дозволить легалізувати ринок криптовалют, залучити міжнародних інвесторів та запровадити прозору податкову політику.

Також НБУ активно співпрацює з FinTech-компаніями та банками в напрямку RegTech та SupTech. Він розробляє рішення для автоматизації регуляторного нагляду та контролю фінансових транзакцій. Національний банк працює з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), Світовим банком та МВФ для залучення інвестицій у FinTech.

Водночас фінансові технології є новим викликом для банків (табл. 2), у тому числі й у галузі безпеки даних та захисту від кіберзлочинів. Тому виникає нагальна потреба розробки та вдосконалення систем, що обмежують доступ до конфіденційної інформації та забезпечують надійний захист від хакерських атак та вірусних програм.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Таблиця 2

Виклики впровадження FinTech в банківському секторі України

Категорія викликів	Основні проблеми	Можливі шляхи вирішення
1	2	3
Регуляторні бар'єри	<ul style="list-style-type: none"> - невизначеність у законодавстві з ряду питань, наприклад, відкритого банкінгу; - відсутність чіткої політики щодо криптовалют та блокчейну; - регулювання криптовалютного ринку не відповідає міжнародним стандартам; - складність ліцензування FinTech-компаній. 	<ul style="list-style-type: none"> - прийняття відповідних нормативно-правових актів (наприклад, щодо криптовалют); - адаптації законодавчої бази до швидкого розвитку фінансових технологій; - впровадження регуляторної політики, що відповідає міжнародним стандартам.
Технологічні виклики	<ul style="list-style-type: none"> - підвищення загрози кіберзлочинності, витоку персональних даних та хакерських атак; - недостатній рівень кібербезпеки та захисту даних; - складність інтеграції FinTech-рішень із традиційними банківськими системами; - висока вартість впровадження інноваційних технологій, особливо для невеликих фінансових установ та інших учасників ринку. 	<ul style="list-style-type: none"> - розвиток кібербезпеки; - зниження бар'єрів для інтеграції FinTech.
Економічні виклики	<ul style="list-style-type: none"> - низькі обсяги інвестування FinTech та низька інвестиційна привабливість для зовнішніх інвесторів, відплив капіталу; - недостатнє фінансування FinTech-стартапів; - висока вартість інноваційних фінансових послуг; - значний відсоток «сірої» економіки в секторі малого та середнього підприємництва; - економічна нестабільність; 	<ul style="list-style-type: none"> - створення стимулів для інвесторів; - підтримка малого бізнесу.
Соціальні виклики	<ul style="list-style-type: none"> - низька частка фінансово-обізнаного населення; 	<ul style="list-style-type: none"> - освітні компанії для громадян; - залучення FinTech для співпраці з банками.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Закінчення таблиці 2

1	2	3
	- недостатній рівень цифрової грамотності, особливо серед старшого покоління; - недостатньо високий рівень довіри населення до цифрових фінансових послуг; - консерватизм банків.	
Державна інтеграція	- відсутність чи недосконалість єдиної цифрової платформи; - повільна інтеграція	- державні програми цифровізації; - автоматизація ряду державних послуг

Джерело: систематизовано авторами з урахування [2; 7; 9; 14].

Отже, на основі [4; 6; 9; 13] можемо сформулювати основні перспективи та можливості подальшого розвитку FinTech-рішень у банківському секторі України та їхній вплив на конкурентоспроможність традиційних банківських установ:

- розвиток відкритого банкінгу (Open Banking) та API-економіки - створення єдиної екосистеми фінансових послуг через API-зв'язок між банками та FinTech-компаніями;

- активне використання штучного інтелекту та Big Data у фінансовій аналітиці, кредитному скорингу, управлінні ризиками та для персоналізації банківських послуг і покращення клієнтського обслуговування;

- інтеграція блокчейн-технологій та цифрових активів для підвищення прозорості банківських транзакцій та зменшення ризику шахрайства, для автоматизації фінансових угод і процесів кредитування, токенизація активів.

- впровадження цифрової гривні як державного цифрового активу для забезпечення ефективності міжбанківських розрахунків та прискорення платежів;

- масштабування FinTech-рішень у мобільному банкінгу – розвиток необанків, впровадження нових фінансових послуг через мобільні застосунки;

- розвиток альтернативних кредитних рішень - P2P-кредитування на основі FinTech-платформи як альтернативи традиційному банківському кредитуванню, впровадження нових моделей кредитування з використанням штучного інтелекту для аналізу ризиків позичальників;

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

- використання RegTech-рішень для автоматизації регуляторних процесів;
- розвиток InsurTech - автоматизоване страхування через мобільні застосунки;
- зміцнення кібербезпеки та підвищення рівня довіри до цифрових фінансових послуг;
- посилення співпраці банків та FinTech-компаній;
- державна підтримка FinTech та адаптація до міжнародних стандартів.

Висновки та пропозиції. Отже, цифрові технології радикально змінюють банківський сектор України, сприяючи цифровій трансформації, підвищенню ефективності, безпеки та доступності фінансових послуг. Завдяки штучному інтелекту, блокчейну, Big Data, Open Banking, Інтернету речей та ін. банки можуть надавати інноваційні послуги, підвищувати свою ефективність і конкурентоспроможність та зменшувати операційні витрати.

Проте на сучасному етапі розвитку вирішення потребують регуляторні, технологічні та інфраструктурні виклики, щоб FinTech став основним драйвером цифрової трансформації банківського сектора.

Також проведене дослідження дозволяє сформулювати низку ключових висновків, які мають важливе значення як для фінансових технологій, так і для традиційних банківських установ.

По-перше, ефективне регулювання сектору FinTech потребує гнучкого та адаптивного підходу шляхом впровадження відповідних законодавчих і регуляторних механізмів, здатних швидко реагувати на технологічні зміни, забезпечуючи стабільність фінансової системи, високий рівень безпеки транзакцій та довіру користувачів.

По-друге, є значний потенціал для взаємодії та інтеграції FinTech-компаній із традиційними банківськими установами. Їхня ефективна співпраця сприятиме підвищенню конкурентоспроможності фінансових інститутів за умови успішної інтеграції інноваційних рішень у бізнес-моделі та операційні процеси.

Підвищення цифрової грамотності персоналу та впровадження програми професійного розвитку, застосування сучасних цифрових платформ для автоматизації банківських операцій, а також ефективне використання даних для ухвалення стратегічних рішень також стають ключовими факторами такої інтеграції.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Таким чином, синергія між FinTech-компаніями та традиційними банками сприятиме створенню нових конкурентних переваг, підвищенню ефективності функціонування банківського сектора та адаптації фінансових послуг до вимог цифрової економіки.

Список використаних джерел

1. Бурцев Я. І. Розвиток фінансових технологій та сучасні тренди в банківській сфері [Електронний ресурс] / Я. І. Бурцев // Економіка, управління та адміністрування. – 2024. – №2(108). – С. 152–159. – Режим доступу: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-152-159](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-152-159).
2. Григораш О. В. Тенденції розвитку фінансових технологій під впливом пандемії та війни [Електронний ресурс] / О. В. Григораш, І. А. Волошин // Економіка та суспільство. – 2023. – Вип. 47. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2176>.
3. Григораш О. В. Перспективи розвитку Fintech в Україні та світі у 2024 році [Електронний ресурс] / О. В. Григораш, І. А. Волошин // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2024. – Т. 29. – Вип. 3(101). – Режим доступу: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2024_29_3/6.pdf.
4. Данилишин В. Діджиталізація на ринку фінансових послуг: сутність та значення для економіки України в умовах сьогодення [Електронний ресурс] / В. Данилишин, С. Синиця // Трансформаційна економіка. – 2023. – № 3(03). – С. 16-20. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-3-3>.
5. Дудинець Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи [Електронний ресурс] / Л. А. Дудинець // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Вип. 22. – С. 794–798. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/149.pdf>.
6. Ільчук П. Г. Фінтех-компанії: сучасний стан та перспективи впливу на розвиток фінансового ринку України [Електронний ресурс] / П. Г. Ільчук, О. О. Коць // Держава та регіони. – 2021. – № 5 (122). – С. 46–53. – Режим доступу: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2021/5_2021/9.pdf.
7. Зубков Р. С. Основні тенденції та виклики розвитку fintech і цифрових технологій у банківській сфері [Електронний ресурс] / Р. С. Зубков // Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в умовах інтеграції України в ЄС : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. студентів, аспірантів і молодих вчених, Київ, 16 квіт. 2024 р. – Дніпро : Середняк Т. К., 2024. – С. 175–177. – Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/89158b4b-3d55-4ecc-a8a5-8c7eed6c09d0/content>.
8. Концепція відкритого банкінгу [Електронний ресурс] / Національний банк України. - 2023. – 27 с. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf?v=9.
9. Реверчук С. Цифровізація банківського бізнесу: виклики та можливості для державного регулювання [Електронний ресурс] / С. Реверчук, О. Творидло // Економіка та суспільство. – 2023. – № 55. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-45>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

10. Ставерська Т. О. Фінансові технології (fintech) та їх вплив на цифрову економіку [Електронний ресурс] / Т. О. Ставерська, І. А. Глущенко, Г. Г. Лисак // Наука і техніка сьогодні. – 2023. – № 12(26). – С. 315–326. – Режим доступу: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-315-326](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-315-326).

11. Стратегія розвитку фінансового сектору України [Електронний ресурс] / НБУ. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>.

12. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku>.

13. Федішин М. П. Роль Fintech у розвитку фінансового ринку України [Електронний ресурс] / М. П. Федішин, Р. В. Журко. О. М. Лобко // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2024. – Т. 2, № 20. – С. 278-291. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.278-291>.

14. Холявко Н. Концептуальні положення використання RegTech-технологій у регулюванні процесів цифровізації фінансових установ [Електронний ресурс]. / Н. Холявко, М. Дубина // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. – № 3(35). – С. 152–162. – Режим доступу: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/293228/286127>.

15. Чуницька І. Вплив цифрових технологій на розвиток фінансового ринку України [Електронний ресурс] / І. Чуницька, Л. Богріновцева // Економіка та суспільство. – № 49. – 2023. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-60>.

16. Шкарлет С. М. Теоретичні аспекти визначення сутності категорії «Fintech» [Електронний ресурс] / С. М. Шкарлет, М. В. Дубіна, О. С. Жук // Науковий вісник Полісся. – 2019. – № 1(17). – С. 148-157. – Режим доступу: <http://nvp.stu.cn.ua/article/view/179902/179886>.

References

1. Burtsev, Ya.I. (2024). Rozvytok finansovykh tekhnolohii ta suchasni trendy v bankivskii sferi [Development of financial technologies and modern trends in the banking sector]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia – Economics, management and administration*, (2(108)), 152–159. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-2\(108\)-152-159](https://doi.org/10.26642/ema-2024-2(108)-152-159).

2. Hryhorash, O.V., Voloshyn, I.A. (2023). Tendentsii rozvytku finansovykh tekhnolohii pid vplyvom pandemii ta viiny [Trends in the development of financial technologies under the influence of the pandemic and war]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 47. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2176>.

3. Hryhorash, O.V., Voloshyn, I.A. (2024). Perspektyvy rozvytku Fintech v Ukraini ta sviti u 2024 rotsi [Prospects for the development of Fintech in Ukraine and the world in 2024]. *Visnyk ONU imeni I. I. Mechnykova – Bulletin of the I. I. Mechnikov ONU*, 3(101)(29). http://visnyk-onu.od.ua/journal/2024_29_3/6.pdf.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

4. Danylyshyn, V., Synytsia, S. (2023). Didzhytalizatsiia na rynku finansovykh posluh: sutnist ta znachennia dlia ekonomiky Ukrainy v umovakh sohodennia [Digitalization in the financial services market: essence and significance for the economy of Ukraine in today's conditions]. *Transformatsiina ekonomika – Transformational Economics*, 3(03), 16-20. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-3-3>.

5. Dudynets, L.A. (2018). Rozvytok finansovykh tekhnolohii yak faktor modernizatsii finansovoi systemy [Development of financial technologies as a factor of modernization of the financial system]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national problems of economy*, 22, 794–798. <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/149.pdf>.

6. Ilchuk, P.H., Kots, O.O. (2021). Fintekh-kompanii: suchasnyi stan ta perspektyvy vplyvu na rozvytok finansovoho rynku Ukrainy [Fintech companies: current state and prospects for influence on the development of the financial market of Ukraine]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*, 5(122), 46–53. http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2021/5_2021/9.pdf.

7. Zubkov, R. S. (2024). Osnovni tendentsii ta vyklyky rozvytku fintech i tsyfrovyykh tekhnolohii u bankivskii sferi [Main trends and challenges of fintech and digital technologies development in the banking sector]. Suchasni hroshi, bankivski posluhy ta finansovi innovatsii v umovakh intehratsii Ukrainy v YeS: VI Vseukr. nauk.-prakt. Internet-konf. – Modern money, banking services and financial innovations in the context of Ukraine's integration into the EU: VI All-Ukrainian scientific and practical Internet conference (pp. 175–177). Seredniak T. K. <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/89158b4b-3d55-4ecc-a8a5-8c7eed6c09d0/content>.

8. Natsionalnyi bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]. (2023). Kontseptsiiia vidkrytoho bankinhu [Open Banking Concept]. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf?v=9.

9. Reverchuk, S., Tvorydlo, O. (2023). Tsyfrovizatsiia bankivskoho biznesu: vyklyky ta mozhlyvosti dlia derzhavnogo rehuliuвання [Digitalization of banking business: challenges and opportunities for state regulation]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-45>.

10. Staverska, T.O., Hlushchenko, I.A., Lysak, H.H. (2023). Finansovi tekhnolohii (fintech) ta yikh vplyv na tsyfrovu ekonomiku [Financial technologies (fintech) and their impact on the digital economy]. *Nauka i tekhnika sohodni – Science and Technology Today*, (12(26)), 315–326. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-315-326](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-315-326).

11. NBU. (n.d.). Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy [Strategy for the Development of the Financial Sector of Ukraine]. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini>.

12. Stratehiia rozvytku fintekhu v Ukraini do 2025 roku [Strategy for the development of fintech in Ukraine until 2025]. (2025). <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

13. Fedyshyn, M.P., Zhurko, R.V., Lobko, O.M. (2024). Rol Fintech u rozvytku finansovoho rynku Ukrainy [The role of Fintech in the development of the financial market of Ukraine]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual problems of the development of the economy of the region*, 2(20), 278-291. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.278-291>.

14. Kholiavko, N., Dubyna, M. (2023). Kontseptualni polozhennia vykorystannia RegTech-tekhnologii u rehuliuванні protsesiv tsyfrovizatsii finansovykh ustanov [Conceptual provisions for the use of RegTech technologies in regulating the processes of digitalization of financial institutions]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economy and management*, (3(35)), 152–162. <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/293228/286127>.

15. Chynytska, I., Bohrinovtseva, L. (2023). Vplyv tsyfrovikh tekhnologii na rozvytok finansovoho rynku Ukrainy [Elektronnyi resurs]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (49). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-60>.

16. Shkarlet, S.M., Dubina, M.V., Teoretychni, O.S. (2019). Aspekty vyznachennia sutnosti katehorii «Fintech» [Theoretical aspects of determining the essence of the category "Fintech"]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, (1(17)), 148-157. <http://nvp.stu.cn.ua/article/view/179902/179886>.

Отримано 02.09.2024

UDC 336.71(477)

JEL Classification: G21

Ruslan Zhurko

PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: UkrLOQ@gmail.com **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0006-4629-6726>

Yevhenii Shcherbak

PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: evgenijserbak1988@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0001-9887-5811>

**TRENDS AND CHALLENGES OF FINTECH DEVELOPMENT
IN THE BANKING SECTOR OF UKRAINE**

Abstract. *In today's era of active digitalization, financial technology has become a key driver of transformation in Ukraine's banking sector, contributing to its digitalization, automation and improvement of customer experience. Digital technologies are having a significant impact on the financial sector, shaping new approaches to asset management, financial services, and customer interaction. In the face of increasing competition and rapid technological development, banks are forced to adapt to new realities by implementing innovative solutions to improve the efficiency of their services.*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Despite the significant progress in the study of FinTech in the banking sector, many questions remain open, and there is a need to assess the current state, challenges, opportunities, and prospects for the impact of financial technologies on the development of the Ukrainian banking sector, taking into account their active implementation in global banking practice.

The purpose of the article is to analyze the peculiarities of FinTech development in the banking sector of Ukraine, to identify key trends in the introduction of financial technologies by commercial banks, and to assess the challenges and prospects for digital transformation of the banking system in the context of global FinTech trends.

The article assesses the development of FinTech in the banking sector of Ukraine, provides the main characteristics of FinTech in the banking sector; identifies a number of key roles that financial technologies play in the modern banking sector; systematizes digital technologies implemented in banking activities, provides areas, examples of application and advantages; analyzes the challenges and problems of implementing FinTech in the banking sector of Ukraine at the present stage and possible solutions; formulates the main prospects and opportunities for further development of FinTech in the banking sector of Ukraine.

Key words: *FinTech; digital technologies; banking institutions; fintech companies; financial market.*

Table: 2. References: 16.

Бібліографічний опис для цитування:

Журко Р. В., Щербак Є. М. Тенденції та виклики розвитку FinTech у банківському секторі України. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 479-495.